

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

Capvt XXXV.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

CAPVT XXXV.

Synopsis.

I. Carolus septimus Ecclesiam Gallicanam congregat Avarici Biturigum. In eo conventu examinantur decreta Concilij Basileensis, ac recipiuntur.

II. Publicam eorum acceptationem fieri postulat Ecclesia Gallicana. Tum condita Sanctio Pragmatica. In ea emicant clara argumenta regia auctoritatis.

III. Gallorum Reges in coronatione sua pollicentur Episcopis protectionem & iurisdictionem iurium Ecclesie. Intelligendum id iuxta veteres formulas, que explicantur. Iusjurandum Philippi primi Regis.

IV. Emicat item auctoritas regia protectionis in congregatione Ecclesie Gallicane habita Avarici Biturigum anno 1440.

V. Conventus Tironensis tractavit de capitulis à Rege Ludovico XII. propositis anno 1510. de bello inferendo Papa Iulio. Responsa Ecclesie Gallicane spectanda sunt tanquam data ab eis penes quos est auctoritas decernendi.

I. CAROLO dein septimo regnante Concilium Ecclesie Gallicane congregatum est Avarici Biturigum anno millesimo quadringentesimo trigesimo octavo, in eoque ad usum revocatae sunt omnes regulae supra à nobis observatae. Concilium Basileense generale plurima decreta statuerat pro reformatione disciplinae ecclesiasticae, praesertim quoad provisionem Beneficiorum & iudicia causarum. Dein Legatos suos ad Regem & ad Ecclesiam Gallicanam misit, oratum ut ea decreta susciperentur & observarentur in Gallia. Rex verò ex sententia magni sui Concilij convocavit in urbem Biturigensem Archiepiscopos, Episcopos, insignia Capitula, Abbates, Decanos, Praepositos, & alios Praelatos ecclesiasticos, Magistros Doctores in Iure divino & humano, aliisque viros doctos Academicarum, aliasque item personas regni & Delphinatus, quos omnes in magno numero congregavit in Capitulo sanctae Capellae Biturigenfis. Congregationi praesidebat Carolus Rex, assidentibus ei primogenito ejus filio Ludovico Delphino Viennensi, Duce Borbonio, aliisque magnatibus, & viris eruditissimis in rebus ecclesiasticis & secularibus de magno suo Concilio: *In qua quidem solemnique congregatione praesidentes, assistentibus nobis primogenito nostro Ludovico Delphino Viennensi, Duce Borbonio, aliisque magnatibus, proceribus, & viris peritissimis in ecclesiasticis & secularibus de magno Concilio nostro.* In ea congregatione auditi sunt à Principe Legati Eugenij quarti, causam ejus orantes, tum etiam Legati Synodi Basi-

leensis. Post quae Carolus utrorumque causam se praesente examinare iussit diversos Doctores. Cum autem ea discussa fuisset, ecclesiasticae personae representantes Ecclesiam Gallicanam summa cura apud eum enarraverunt quanta confusio in politicam ecclesiasticam introducta esset, cui, ut ipsi existimabant, abundè providerant decreta Concilij Basileensis. Itaque consentire se acceptationi horum decretorum, alios quidem prout concepta erant, nonnullos cum modificationibus à se additis. Eas porro modificationes non ea mente introductas fuisse quasi dubitaretur de auctoritate eorum qui decreta haec considerant, sed quia existimarunt eas congruere utilitati publicae & consuetudini Ecclesie Gallicanae.

II. Concilium itaque Biturigense censuit suscipienda esse decreta illa, orandumque Regem ut publica eorum acceptatio fieret, utque edicto sive Pragmatica Principis Sanctione firmarentur, eorumque executio imperaretur Curiae Parlamenti & aliis Officiariis. Tum omnes Episcopi & personae ecclesiasticae representantes Ecclesiam Gallicanam humiliter Regi supplicarunt ut rebus in congregatione decretis regium consensum adhiberet, easque cum effectu protegeret, jubens ut inviolabiliter observentur. At Princeps de negotio isto deliberari iussit in magno suo Concilio; in quo aderant Principes regij sanguinis, quamplurimi magnates, & viri graves ecclesiastici & seculares. Considerans autem Carolus Sacerdotes teneri ad praedicandam veritatem quam à Christo didicerunt, Regem verò ad ejusdem veritatis protectionem teneri, si sacris Scripturis congruat, intelligens porro, post maturam deliberationem in Concilio suo habitam, supplicationem ac postulationem cleri justam esse & rationabilem ac decretis sanctorum patrum consentaneam, praedictas deliberationes ratas habuit, esseque consensum & auctoritatem suam adjunxit, praecipiens ut ea custodiantur & observentur & inter constitutiones regias describantur. Tum Curiae Parlamenti & aliis Officiariis praecipit ut eas inviolabiliter observari facerent à personis ecclesiasticis & secularibus, gravi poena rebellibus irrogata. Singula quae hucusque diximus colliguntur ex edicto quod Pragmaticam Sanctionem vocant. Ex eo enim discimus Regem convocare Concilium regni sui, eique cum Concilio suo praesidere, causas praesente ac jubente eo tractari, deliberationes Ecclesie Gallicanae non ante executioni posse mandari quam Regis edicto firmatae sint, examinari porro debere à Principe in Concilio suo, protectionemque

executionis infractionumque castigationem delegari magistratibus regis. Initio autem edicti Rex declarat se ex officio, quod ipsi commune est cum universis Principibus, teneri ad conservationem canonum antiquorum patrum, ac præterea id sibi privatim incumbere ob promissionem sive jusjurandum quod in coronatione sua juraverat. quas pariter causas attulerat Carolus sextus in constitutione edita anno MCDVI. de qua superius egimus.

III. Nam Reges nostri in coronatione sua pollicentur se protectionem & tuitionem suam exhibituros juribus Ecclesie conservandis. Quod intelligendum est juxta veteres formulas, in quibus conservatur voluntas Episcoporum qui Petitionem hanc fecerant. Eorum autem mens non ea tantum est, ut bonorum suorum conservationem sibi à Principi promitti velint, aut libertatem celebrandi officia divina, sed præterea solliciti sunt de conservatione jurium & privilegiorum quæ ad ipsos pertinent secundum Canones. Ita enim docet formula jurisjurandi à Philippo primo emissi anno MLIX. cum consecratus est Rex vivente patre. Ea autem his verbis concepta est: *Ego Philippus Deo propitiante mox futurus Rex Francorum in die ordinationis meæ promitto coram Deo & sanctis ejus quod unicuique* de vobis commissis canonicum privilegium & debitam legem atque justitiam conservabo & defensionem quantum poterò adjuvante Domino exhibebo, sicut Rex in suo regno unicuique Episcopo & Ecclesie sibi commissæ per rectum exhibere debet. Populo quoque nobis credito me dispensationem legum in suo jure consistentem nostra auctoritate concessurum.* Formula illa descripta est, usque ad vocem *populo*, ex ea quam Hincmarus Remensis Archiepiscopus obtulit Ludovico Balbo Caroli Calvi filio anno octingentesimo septuagesimo septimo, cum is apud Compendium coronatus & consecratus fuit, quæ extat in Capitulis Caroli Calvi à Sirmondo editis, quamque Reges semper usurparunt usque ad tempora Philippi primi. Ac licet dein ejus verba fuerint immutata, res tamen ipsa mansit. Sicut ante Ludovicum Balbum Reges eandem quidem Promissionem faciebant, sed aliis verbis, ut constat ex Promissione facta à Carolo Calvo anno DCCCLXIX. quando Rex Metis coronatus est in regno Hlotharij: *Sciatis me...unicuique in suo ordine secundum sibi competentes leges tam ecclesiasticas quam mundanas legem & justitiam conservare.*

* Legendum de vobis, & Ecclesiis vobis commissis.

Vide appendicem ador. veter. post Lupum Ferrar. Tit. vi. yit.

To. 1. Libert. Eccl. Gallie §. 14.

IV. Alia quoque Ecclesie Gallicanæ congregatio juxta decretum Caroli septimi habita fuit Avarici Biturigum anno

MCDXL. occasione schismatis in Ecclesia vigentis, in qua auctoritas protectionis regie singulariter emicat. Cum Synodus Basileensis deposuisset Eugenium quartum, & in ejus locum substituisset Amedeum Ducem Sabaudia, qui Felix quintus dictus est, Legati Eugenij & Concilij Basileensis auditi sunt à Rege coram Concilio Ecclesie Gallicanæ, quæ nonnullas conclusiones edidit in hac materia. De his ergo cum relatum esset Principi in suo magno Consilio, ipse eas *gratas & acceptas* habuit, & secundum eas constitutionem edidit, quæ ad Parlamentum missa est. Hujus constitutionis sententia hæc est. Regem lubenter auditurum Ecclesiam legitime congregatam. Quoniam verò multi viri sapientes & docti dubitabant an depositio Eugenij, & nova Felicis electio, in Concilio Basileensi factæ, justè ac canonicè decretæ fuerint, & utrum Concilium illud sufficienter tunc representaret Ecclesiam universalem, Principem persistere in obedientia Papæ Eugenij. Cum autem merita hujus causæ cognoverit, sive per Concilium Oecumenicum, sive per congregationem Ecclesie Gallicanæ, quæ frequentior convocabitur cum Ducibus, Baronibus, & affinis suis, aut per communem consensum Principum, tum amplexurum eum veritatem catholicam. Accidit autem ut per ea tempora, interim dum schisma erat inter Papam Eugenium & Concilium Basileense, personarum ecclesiasticarum studia se dividerint, adeo ut nonnulli partes Concilij sequerentur, alij verò, Pontificis. Quoniam verò unius partis fautores & adherentes excommunicabantur & Beneficiis suis privabantur ab alia, unde horrenda confusio emergebat in regno, Carolus, tametsi Eugenio adhereret, propria auctoritate (nulla facta mentione Concilij Ecclesie Gallicanæ, tametsi ea adesset in urbe Biturigeni) suspendit citationes, censuras, privationes, & inhabilitationes, sive à Papa sive à Concilio factas, & Curie Parlamenti præcepit ne pateretur eo prætextu personas ecclesiasticas perturbari in suis Beneficiis, ut constat ex constitutione anni millesimi quadringentesimi quadragiesimi.

V. Ecclesia Gallicana congregata Caroduni Turonum à Ludovico XII. anno MDX. deliberavit de capitulis à Rege propositis, de necessitate nimirum belli gerendi adversus Iulium secundum Papam, ad prohibendas invasiones ejus, & de nullitate sententiarum quas Iulius postea ferre posset. Responsum Ecclesie Gallicanæ non spectanda sunt tantum velut responsum Doctorum qui

interrogantur de causa aliqua quæ ad conscientiam pertinet, sed velut responsa data ab eis penes quos est auctoritas decernendi circa materiam propositam. Quamquam necessaria futura erat auctoritas regia ad publicam eorum executionem.

CAPVT XXXVI.

Synopsis.

I. An Princeps imperare possit solus executionem canonum, non expectata etiam sententia Ecclesie Gallicane. Id ius competere Principibus probatur variis exemplis Imperatorum Christianorum.

II. In Gallia vero sanctus Ludovicus eo iure usus est. Quem ob hoc mirè laudat Iuuenalis de Vrfinis.

III. Vtuntur adhuc eo iure Reges Francorum. Magni momenti est edictum Caroli sexti laum anno 1418.

I. **Q**UÆRI potest an ex eo quòd suprema canonum protectio ad Regem pertinet, sequatur eum jubere posse ut observentur, non expectata etiam sententia Ecclesie Gallicane. Certum quidem est earum constitutionum observationem fore sanctiorem, si conderentur cum generali cleri consensu, quoniam unusquisque eam rem obtinere modis omnibus cupit quam ipse suo iudicio comprobaverit. Nilominus æquè certum est Regem ex sententia Consilij sui, quod auget aut minuit prout ei lubet, posse latis edictis decernere ut canones observentur, ac circumstantias & modos necessarios addere ad faciliorem eorum executionem, sive etiam ad veram eorum mentem explicandam, eosque accommodare ad utilitatem regni. Ad probationem autem hujus auctoritatis extant exempla omnium Imperatorum Christianorum, Constantini videlicet, Valentiniani, utriusque Theodosij, Arcadij & Honorij, Marciani, Leonis, Iustiniani, Heraclij, Leonis Philosophi, & Basilij.

II. In Gallia verò, inter Reges tertia stirpis emicat sanctus Ludovicus, qui propria auctoritate, nulla facta mentione congregationis Ecclesie Gallicane, celebre illud edictum tulit anno MCCXLVIII. quo pefundantur novitates ab Ecclesia Romana per illas tempestates introductæ, & Ecclesia Gallicana revocatur ad observationem canonum. Iuuenalis de Vrfinis Archiepiscopus Remensis, in oratione sua ad Regem Carolum septimum, quæ citatur in

Notis ad historiam Caroli sexti ab eodem Ioanne conscriptam, laudat hunc Principem ob editam Pragmaticam Sanctionem. Dein addit: *Et n'estes pas le premier Roy qui a fait telles choses. Car qui bien void l'Histoire de Philippes le Conquerant, il ordonna le mesme. Si fit S. Louis, qui est saint & canonizé. Et faut dire qu'il fit tres-bien. Votre pere & les autres les ont approuvè.* [Id est. Neque enim primus es inter Reges qui istiusmodi constitutionem edideris. Nam & in historia Philippi Augusti legitur ipsum similiter olim statuisse. Ejus vestigia affectus est & sanctus Ludovicus, qui sanctus est & canonizatus. Affirmare autem decet illum rectè egisse. Pater tuus aliique eorum acta probaverunt.]

III. Utuntur adhuc eo iure Reges Christianissimi. Nam licet tomos deliberationum cleri Gallicani recipiant, ea tamen tantum spectantur velut consilium & oratio ad Principem. Dein Rex decernit id quod lubitum ipsi fuerit, sive respondendo in margine tomi, ut vulgò fieri consuevit; sive etiam per edictum, ut factum est in edicto Melodunensi anno MDLXXIX. & Parisiensi anno millesimo sexcentesimo sexto. Præterea Reges nostri condunt constitutiones pro ordinanda politia ecclesiastica ad executionem canonum, neque ullam cuiuslibet coactus sententiam rogant quam sui Consilij, quod ex personis ecclesiasticis & secularibus constat. Ævo Caroli sexti, cum maxime frequentes erant congregationes Ecclesie Gallicane, facile abstinabatur à roganda earum sententia. Quare non inutiliter à me observatum est in capite superiori prohibitionem perpetuam reservationum & gratiarum expectatarum, quæ adversus Curiam Romanam facta est, decretam fuisse à Rege anno MCDXVIII. cum consensu sui magni Consilij, ad quod extraordinariè vocati sunt nonnulli Prælati & Proceres, & Officiarij Parlamenti, ac plurimi Doctores ex Academicis. Ceterum edictum illud ex eo capite magnificentum est ad probandam auctoritatem regiam in protectione canonum, quòd editum est post schisma tandem extinctum, & postquam his malis remedium adhibere recusaverat Concilium Constantiense, in superhabitis Gallorum postulatis. Porrò quod Ecclesia Gallicana anno millesimo quadringentesimo sexto fieri debere approbaverat, quandiu schisma duraret, & donec Concilium generale celebraretur, id definitivo decreto Princeps decrevit post extinctionem schismatis.

* Transfrance

Per Regem, ad relationem magni sui Consilij in camera Parlamenti per Dominum Delphinum Viennoisem.